

vasok által valami különös érdekek elérése czéljából vagy legnagyobb veszély által késztetve elérettek.

Ilyen eredmények a jövőben is mindig el fognak éretni, ha a szükség követeli. De hogy ilyen borzasztó erőfeszítések, csupa kedvtelésből, csupa sportból a lovakból kipróbáltatnak; ez ellen felszólalni a mi; az állatvédők kötelessége. Sajnos, hogy nem tehetünk mást, mint csak szóval tiltakozni. A törvény ugyan a nyilvánosan botrányt okozó módon elkövetett kinzást elítéli és büntetést szab rája — de úgy látszik ez csak a czivil emberre nézve van alkotva, mivel a tiszt urak ilyen nyilvánosan, botrányt okozó kinzásért a művelt csöcselék által megéltetnek, sőt még megjutalmaztatnak.

Az állatok védelméről.

A lelkeszek és tanítók figyelmébe.

Irta: K. Nagy Sándor.

Renán Ernő, a nagy francia bölcész mondja legújabb műve (>Hulló levelek<) előszavában: >A középkor filozófusabb volt, mint a mi korunk. Meg voltak akkor arról győződve, hogy az ember okvetlenül *mennyországba* jut. Ugy vélték tehát, hogy *itt* szenvedhet. Ámde a szegény *állatoknak nincs lelkek* s így *nem idvezülhetnek*. Illő tehát, hogy *itt részesüljenek jó bánásmódban*. S valóban így bántak velök.<

Lázás korunk a pillanatnyi haszonért kockára tesz, sokszor fel is áldoz mindent. A *mának* él s nem törődik a *holnappal*. A józan előrelátás sokszor küzd a pusztítási vágygyal, mignem a bölcsesség korlátot emel az oktalanság elé.

Az *állatok* segítik az embert legtöbb vagyonhoz, végezik munkájának terhesebb részét, szolgáltatják sok tekintetben eledelét és ruházatját. Az állatok szolgálata nélkül alig élhetne el a munkás ember.

Az állatok a nagy szolgálatért csekély viszonzást igényelnek az embertől. Csak azt kívánják, hogy ha a nyakukba vetett iga miatt nem képesek magukról gondoskodni: gondoskodjunk mi, — ha szabadságuktól való megfosztásuk miatt nem képesek élelmüket megkeresni: adjuk meg nekik mi, — ha lenyügöztetésük miatt nem képesek magukat védelmezni: védelmezzük mi.

Az állatok sokat adnak, keveset kívánnak.

Nekünk *jogunk* van az állatok hasznához, de *kötelességeink* is vannak velök szemközt.

Megteszszük-e ezen kötelességeinket?

Dehogy teszszük!

Egyformán szemünk előtt kellene tartani az állatok hasznosságát s azok jóllétét. Nem kellene felednünk, hogy minél nagyobb gondunk van az állatokra, annál nagyobb reményünk lehet a jutalomra. Eszünkbe kellene jutni minden felgondolásunkban, hogy ha mi az oktalan állatoktól szelidséget várunk, nem szabad kegyetlenül bánni velök.

És mégis!

Törvényeket kellett alkotni, a mely védelmezze az *oktalan állatot* az *okos ember* ellen!

Az ember oktalanságának kijózanítására a törvénynek kellett felemelni kezét, hogy ő fenyegetsen és lesujtson!

A józanság hozsánnával üdvözli és üdvözölheti mindazon bölcstörvényeket, melyek egyaránt védik az ember és állat érdekét: az állatot az ember gondatlansága és kegyetlensége ellen s az ember hasznát saját könnyelműsége ellen.

Büszkék lehetünk az *állatvédelem ügyében* hozott törvényeinkre s szégyelhetjük, hogy szükség volt ezek némely részének hozására!

A *büntető-törvénykönyvben* (1878: V. t.-cz.) és a *kihágási törvényben* (1879: XL. t.-cz.) sok bölcstörvény vonatkozik az állatok védelmére. Azonban van három törvénycikkünk, melyek kizárólag az állatok ügyével foglalkoznak s melyeket büszkén mutathatunk fel bármely nemzet előtt. Ezek:

a *vadászatról* szóló 1883. évi XX. törvénycikk;

az *állategészségügyről* szóló 1888. évi VII. törvénycikk és

a *halászatról* szóló 1888. évi XIX. törvénycikk.

E törvényeknek pontos végrehajtása megvédi az állatokat jelenben és jövőben egyaránt s virágzóvá teszi az állatok által elérendő hasznót.

De végre vannak-e ezek hajtva?

Bizony, csak némely részben!

Ismeretesek-e kellőleg?

Nem, nem, — csak kevesen hallottak róla annyit is, hogy meghozattak. A kiknek pedig leginkább kellene ismerniök: a *kis gazdáknak*, a *cselédeknek*, azok meg nem is hallottak létezésükről, vagy csak igen keveset.

Pedig ugy kellene ezeket ismerni mindenkinek, hogy meg is tanulná és észben tartaná mindenkor.

Tanítani kellene ezeket az iskolában a gyermekek, a község-házánál s mindenütt a felnőtteknek.

Előadásokat kellene rendezni ezeknek ismételése végett, hogy mindenki megértse és tudja.

Népszerűvé kellene tenni ezeket is, mint minden a nép számára hozott törvényt!

Én ismét, mint mindig, most is azokhoz fordulok, a kik a nép szellemi és erkölcsi vezetésének szálait kezükben tartják: a községi *lelkészekhez, tanítókhöz és jegyzőkhöz*. Az ő nemes lelkük felhevülésére számítok akkor, midőn a kiválólag a nép számára hozott s a nép érdekeit legközelebről érintő törvényeknek a néppel való megismertetésétől az állatvédelem nagyfontosságú ügyét fellendülni hiszem.

Használjanak fel minden alkalmat arra, hogy a nép megismerje és megtartsa az állatvédő törvényeket, melyek hivatva vannak az állattenyésztés felvirágoztatására!

Óh, jó a mi népünk, ha jól van vezetve! És nincs nemesebb foglalkozás, mint a népnek jólétre vezetése!

Tegye örömmel mindenki kötelességét, melynek jutalma az édes öntudat.

Levél az igazgató-titkárhoz.

Igen tisztelt Uram!

Bizony itt az ideje, hogy ne csak szóval, de tettel is tegyünk valamit a szegény állatok védelmére. Korunk a humanismus jelszavát írta zászlajára, de vajjon összefér-e a humanismussal a szegény állatok feletti kegyetlenkedés. Megboszantó, szivremegtető példáit volt szerencsétlenségem látni e kegyetlenkedésnek nemcsak alsóbb képzettségű, de magukat művelt embernek tartóknál is.

»Az országos állatvédő egyesület« a legszebb czélt tűzte maga elé, de vajjon nagyfontosságú működésének meg lesz-e a kellő sikere?! . . . Ugy lehetne ezt remélni csupán, ha minden egyes községben fiók-állatvédő-egyesület léteznék s az országgyűlés törvényt alkotna az emberi méltóságokról megfeledkező állatgyilkosok ellen.

Valószínű, hogy a haladó kor ezt is meghozza magával